

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Onderzoeksrapport

Evaluatie Boeddhistische Unie Nederland

Colofon

Titel	Evaluatie Boeddhistische Unie Nederland
Uitgebracht aan	HDP
Datum	11 januari 2023
Kenmerk	2023-0000004978

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

1	Over dit onderzoek—4
1.1	Aanleiding—4
1.2	Doelstelling en onderzoeksvragen—4
1.3	Scope—4
1.4	Leeswijzer—5
2	Managementsamenvatting—6
3	Context over de instanties die betrokken zijn bij het verzorgen van boeddhistische geestelijke verzorging binnen Defensie—9
3.1	Diensten Geestelijke verzorging (DGV)—9
3.2	Boeddhistische Unie Nederland (BUN)—9
3.3	Boeddhistische Zendende Instantie (BZI)—10
3.4	Boeddhistische Geestelijke Verzorging (BGV)—10
4	Bevindingen—11
4.1	De representativiteit van de BUN voor de boeddhistische religieuze gemeenschap—11
4.2	Het garant staan voor het aanbod van boeddhistische geestelijke verzorging binnen Defensie—11
4.3	Het passend zijn van het aanbod bij de afspraken zoals deze bestaan tussen de minister van Defensie en de zendende instanties—12
4.3.1	Begroting, missie en visie—13
4.3.2	DGV aanbod—13
4.3.3	Aanname, plaatsing en ontslag—13
4.3.4	Persoonlijke ontwikkeling van het GV-personeel—14
4.3.5	Dagelijkse inzet van geestelijk verzorgers—14
4.3.6	Onderhouden van externe contacten—14
4.3.7	Bedrijfsvoering—14
4.3.8	Bevoegdheden en mandaten—14
4.4	De BUN komt in overleg met de BGV tot geformaliseerde afspraken over de taakverdeling tussen de BUN en de BGV en over de wijze van kwalitatieve beoordeling van de boeddhistisch geestelijk verzorgers door de BUN (zodat aan de passende afspraken uit artikel 2 tweede lid wordt voldaan)—15
4.4.1	Werkwijze en communicatie—15
4.4.2	Kwaliteitsborging—16
4.5	De staatssecretaris heeft (nog) niet om relevante stukken en informatie aangaande het functioneren van de BUN als zendende instantie gevraagd, maar treedt wel in overleg met de BZI en de BGV—16
4.5.1	Werkwijze en communicatie—16
5	Verantwoording onderzoek—17
5.1	Onderzoeksaanpak—17
5.2	Gehanteerde Standaard—17
5.3	Verspreiding rapport—18
6	Ondertekening—19
	Bijlage 1 Overzicht activiteiten dienst BGV—20

1 Over dit onderzoek

1.1 Aanleiding

De toenmalige minister van Justitie en Veiligheid heeft de Boeddhistische Unie Nederland (BUN) op 10 december 2012 officieel erkend als overlegpartner met de overheid inzake religieuze en maatschappelijke onderwerpen die boeddhisten in Nederland betreffen. De BUN heeft op 19 juni 2018 de minister van Defensie schriftelijk verzocht om erkend te worden als Zendende Instantie en om boeddhistisch geestelijk verzorgers te benoemen.

Op 1 mei 2020 hebben het ministerie van Defensie en de Vereniging Boeddhistische Unie Nederland (BUN) een overeenkomst gesloten waarin Defensie de vereniging tijdelijk (voor de duur van drie jaren) erkent als zendende instantie (ZI) in het kader van het verzorgen van boeddhistische geestelijke verzorging binnen Defensie. De boeddhistische geestelijke verzorging (BGV) wordt momenteel ingevuld door twee VTE: een hoofd BGV (in rang gelijkgesteld met kolonel) en een boeddhistisch geestelijk verzorger (in rang gelijkgesteld met majoor). Daarnaast wordt de BGV ondersteund door een secretaresse vanuit Defensie.

De overeenkomst heeft een looptijd van drie jaar, waarbij de afspraak is gemaakt het functioneren van de BUN als zendende instantie een jaar voor het van rechtswege eindigen van de overeenkomst, te evalueren.

Deze evaluatie gaat in op de vijf voorwaarden waaraan het BUN dient te voldoen zoals vastgelegd in artikel 2 1^e, 2^e, 3^e en 4^e lid van de overeenkomst¹ die is opgesteld voor de tijdelijke erkenning van de BUN.

Voor de uitvoering van de evaluatie heeft de Hoofddirecteur Personeel (HDP) de Auditdienst Rijk (ADR) gevraagd hier een onderzoek naar uit te voeren. Dit onderzoeksrapport presenteert de bevindingen van de evaluatie.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Met de evaluatie geven wij inzicht in de wijze waarop door de BUN uitvoering wordt gegeven aan de vijf voorwaarden, opgenomen in de overeenkomst die is opgesteld voor de tijdelijke erkenning van de BUN, teneinde de opdrachtgever in staat te stellen een aanbeveling voor de minister van Defensie op te stellen om de BUN al dan niet een permanente status van ZI te verlenen.

De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Op welke wijze wordt door de BUN uitvoering gegeven aan de vijf voorwaarden zoals opgenomen in de overeenkomst die is opgesteld voor de tijdelijke erkenning van de BUN?

1.3 Scope

Het onderzoek richt zich op drie instanties, te weten de BUN, de BGV en de Boeddhistische Zendende Instantie (BZI). De onderzoeksperiode betreft 1 mei 2020 tot 1 oktober 2022.

¹ Overeenkomst inzake tijdelijke erkenning Vereniging Boeddhistische Unie Nederland als zendende instantie, tussen STAAT DER NEDERLANDEN, Ministerie van Defensie, Vereniging Boeddhistische Unie Nederland, 30 april 2020.

De vijf voorwaarden uit de overeenkomst die is opgesteld voor de tijdelijke erkenning van de BUN, zijn de vijf evaluatiepunten voor dit onderzoek:

1. De representativiteit van de BUN voor de boeddhistische religieuze gemeenschap.
2. Het garant staan voor het aanbod van boeddhistische geestelijke verzorging binnen Defensie.
3. Het passend zijn van dit aanbod bij de afspraken zoals deze bestaan tussen de minister van Defensie en de zendende instanties.
4. De BUN komt in overleg met de BGV tot geformaliseerde afspraken over de taakverdeling tussen de BUN en de BGV en over de wijze van kwalitatieve beoordeling van de boeddhistisch geestelijk verzorgers door de BUN (zodat aan de passende afspraken uit artikel 2 tweede lid wordt voldaan).
5. De BUN zendt de staatssecretaris desgevraagd alle relevante stukken en informatie aangaande haar functioneren als zendende instantie en treedt in dit kader in overleg met de staatssecretaris wanneer die dit wenst.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat de managementsamenvatting van dit onderzoek. Deze bevat de beantwoording van de onderzoeksvraag van dit onderzoek. In hoofdstuk 3 beschrijven we de context van het onderzoek. Dit hoofdstuk biedt de lezer achtergrondinformatie over de verschillende instanties en hun rol bij het verzorgen van boeddhistische geestelijke verzorging binnen Defensie, waarmee hij de bevindingen uit ons onderzoek beter kan duiden. Vervolgens beschrijven we in hoofdstuk 4 de bevindingen uit het onderzoek die tot de beantwoording van de onderzoeksvraag hebben geleid. Het rapport sluit af met hoofdstuk 5 en 6 waarin we ons onderzoek verantwoorden en het rapport wordt ondertekend.

2 Managementsamenvatting

Op 1 mei 2020 hebben het ministerie van Defensie en de Vereniging Boeddhistische Unie Nederland (BUN) een overeenkomst gesloten waarin Defensie de vereniging tijdelijk (voor de duur van drie jaren) erkent als zendende instantie (ZI) in het kader van het verzorgen van boeddhistische geestelijke verzorging binnen Defensie. Door deze erkenning was het mogelijk om twee boeddhistische geestelijke verzorgers bij de BGV bij Defensie aan te stellen. In de tijdelijke overeenkomst is tevens vastgelegd dat een jaar voor het van rechtswege eindigen van de overeenkomst, het functioneren van de BUN als zendende instantie wordt geëvalueerd. De HDP heeft de ADR gevraagd de evaluatie uit te voeren.

De onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Op welke wijze wordt door de BUN uitvoering gegeven aan de vijf voorwaarden zoals opgenomen in de overeenkomst die is opgesteld voor de tijdelijke erkenning van de BUN?

De evaluatie richt zich op de BUN, de BZI en de BGV waarbij de vijf voorwaarden uit de tijdelijke overeenkomst van de BUN zijn geëvalueerd. De BUN heeft in de overeenkomst inzake tijdelijke erkenning van de BUN² de BZI aangewezen om namens de BUN uitvoering te geven aan een deel van deze overeenkomst. De BZI is namens de BUN aangewezen voor de dagelijkse aansturing en onderhoudt het contact met de BGV en Diensten Geestelijke Verzorging (DGV) van Defensie. De BZI doet dit met behulp van een gedelegeerde bevoegdheid van de BUN.

De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek worden onderstaand per voorwaarde weergegeven.

1. De representativiteit van de BUN voor de boeddhistische religieuze gemeenschap. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft vastgesteld dat de BUN representatief is voor de boeddhistische religieuze gemeenschap.

2. Het garant staan voor het aanbod van boeddhistische geestelijke verzorging binnen Defensie.

Door de BGV wordt een diversiteit aan religieuze en maatschappelijke activiteiten aangeboden, in afstemming met de BZI. Geïnterviewden geven aan dat binnen Defensie veel interesse is in het aanbod van de BGV en er veel gebruik van wordt gemaakt. Daarbij wordt aangegeven dat gezien de toenemende vraag naar boeddhistische activiteiten, de permanente status van 2 VTE voor de BGV, niet meer toereikend is. De DGV en de BZI zijn tevreden over hoe de BGV haar rol oppakt. Zo participeert het H-BGV actief in het bestuurscollege van de DGV en komt ze de verantwoordelijkheden na. De andere BGV-er komt zijn taken na en levert inzet op het aanbod geestelijke verzorging van de BGV. De BGV-ers dragen tevens bij aan DGV-activiteiten.

² Overeenkomst inzake tijdelijke erkenning Vereniging Boeddhistische Unie Nederland als zendende instantie, tussen STAAT DER NEDERLANDEN, Ministerie van Defensie, Vereniging Boeddhistische Unie Nederland, 1 mei 2020.

3. Het passend zijn van dit aanbod bij de afspraken zoals deze bestaan tussen de minister van Defensie en de zendende instanties.

De BGV geeft samen met de BZI uitvoering aan de afspraken zoals deze bestaan tussen de minister van Defensie en de zendende instanties, passend bij het aanbod boeddhistische geestelijke verzorging dat zij leveren. De BGV stemt dit aanbod af met de DGV. Onderstaand geven wij een korte samenvatting per afspraak. Afspraak 8 en 9 zijn samengevoegd in afspraak 8 tot 'Bevoegdheden en mandaten':

1. De BGV heeft een eigen begroting en een missie en visie document in afstemming met de BZI en de BUN opgesteld. De directeur DGV (D-DGV) voert een haalbaarheidstoets uit op de begroting van de BGV.
2. De inhoud van het aanbod geestelijke verzorging wordt door de BGV in afstemming met de BZI vormgegeven. In beginsel hebben de DGV een gezamenlijk aanbod vanuit de verscheidenheid van de 7 denominaties waarbij de BGV een actieve rol heeft.
3. Bij aanneming, plaatsing en ontslag treden de DGV, BGV en de BZI gezamenlijk op. De BZI is als zendende instantie verantwoordelijk voor de selectie, voordracht en het afgeven en intrekken van zendingsbrieven.
4. Voor de persoonlijke ontwikkeling van de BGV-ers voert het H-BGV één keer per jaar een functioneringsgesprek met de BGV-er en het bestuurslid BZI voert jaarlijks het functioneringsgesprek met het H-BGV. De BGV heeft geen eigen opleidingsplan. Elke werknemer heeft een eigen opleidingsbudget waarbij er gekeken wordt wat er nodig is voor de organisatie. Dit wordt afgestemd met het H-BGV en de BZI.
5. De dagelijkse inzet van de BGV-ers is de verantwoordelijkheid van het H-BGV. Er zijn afspraken gemaakt met de D-DGV hoe de BGV-ers zijn toebedeeld aan een Defensieonderdeel.
6. De BGV onderhoudt externe contacten. Zo heeft de BGV vaak contact met de BZI over o.a. het aanbod geestelijke verzorging en met de ambtsopleiding van de VU over o.a. opleidingen in het vakgebied. De contacten met de Defensieonderdelen verlopen via de D-DGV en het H-BGV.
7. Het H-BGV stelt samen met de bedrijfsvoering van de DGV een eigen begroting op.
8. De DGV is een bijzondere organisatie eenheid (BOE) en hangt rechtstreeks onder de SG van het ministerie van Defensie. De D-DGV ontvangt de mandaten van de minister van Defensie. Het H-BGV heeft het onder mandaat voor onder andere beloningen en gratificaties, getuigschrift, opleidingen, beoordelingen en voorvalregistratie. Het H-BGV kan voordrachten doen bij de D-DGV.

4. De BUN komt in overleg met de BGV tot geformaliseerde afspraken over de taakverdeling tussen de BUN en de BGV en over de wijze van kwalitatieve beoordeling van de boeddhistisch geestelijk verzorgers door de BUN (zodat aan de passende afspraken uit artikel 2 tweede lid wordt voldaan).

De BGV en de BZI geven aan dat er sprake is van een duidelijke taakverdeling tussen de BGV en de BZI. De BGV en de BZI hebben informele afstemmingsmomenten met elkaar en treden op als sparringpartners. De kwaliteitseisen voor de BGV-ers zijn afgestemd met de BZI en de BUN en vastgelegd in het missie visie 2021-2023 document³ van de BGV. De BGV stelt kwaliteitseisen aan de GV-ers, zo dienen zij onder andere een academische- en ambtsopleiding te hebben afgerond. De kwaliteitseisen zijn onderdeel van de sollicitatieprocedure.

³ Missie en Visie 2021-2023, Motto BGV: 'Vrede komt van binnenuit'

5. De staatssecretaris heeft (nog) niet om relevante stukken en informatie aangaande het functioneren van de BUN als zendende instantie gevraagd, maar treedt wel in overleg met de BZI en de BGV.

De zendende instanties, waar de BZI bij aangesloten is, hebben jaarlijks een bijeenkomst met de staatssecretaris en/of minister van Defensie. Het H-BGV heeft binnenkort een afspraak met staatssecretaris van Defensie, samen met de andere hoofden van dienst van de denominaties. Het is nog niet voorgekomen dat de staatssecretaris om stukken en informatie aangaande het functioneren heeft gevraagd.

3 Context over de instanties die betrokken zijn bij het verzorgen van boeddhistische geestelijke verzorging binnen Defensie

Om deze rapportage in de juiste context te plaatsen en de lezer beter in staat te stellen onze bevindingen te duiden, geven we in dit hoofdstuk een beschrijving van de verschillende instanties die betrokken zijn bij het verzorgen van boeddhistische geestelijke verzorging binnen Defensie: de DGV, de BUN, de BGV en de BZI.

3.1 Diensten Geestelijke verzorging (DGV)

De DGV is een Bijzondere Organisatie Eenheid (BOE) die direct is gepositioneerd onder de SG van het ministerie van Defensie. De DGV dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor een professioneel en levensbeschouwelijk gevarieerd aanbod van geestelijke zorg bij Defensie. Belangrijk uitgangspunt bij de besturing van de DGV is het beginsel of principe van de scheiding tussen kerk en staat.⁴ Op 28 november 2011 is door de minister van Defensie het ministerieel besluit betreffende 'Functionele kaders Geestelijke Verzorging bij Defensie'⁵ ondertekend. In dit besluit worden de verantwoordelijkheden omschreven van zowel Defensie als de Zendende Instanties aangezien de DGV wordt gekenmerkt door een duale (ambtenaarlijke en ambtelijke) aansturing. Grofweg is de ambtelijke sturing het domein van de Zendende Instanties en de ambtenaarlijke sturing het domein van Defensie.

De DGV bestaan uit zeven verschillende denominaties, Rooms Katholieke, Protestantse, Humanistische, Joodse, Hindoeïstische, Islamitische en Boeddhistische, die elk een religieuze/levensbeschouwelijke stroming vertegenwoordigen. Elke denominatie heeft een Hoofd van Dienst (HvD). De D-DGV is onafhankelijk voorzitter van het bestuurscollege waarin alle hoofden van dienst van de zeven denominaties zijn vertegenwoordigd. De D-DGV ziet, na ambtenaarlijke toetsing van door het bestuurscollege genomen ambtelijke besluiten, toe op de ambtenaarlijke uitvoering en naleving hiervan.⁶

3.2 Boeddhistische Unie Nederland (BUN)

Op 1 mei 2020 heeft de staatssecretaris van Defensie een tijdelijke overeenkomst ondertekend waarin de BUN wordt erkend als zendende instantie voor het ministerie van Defensie. De BUN is op 25 juni 1978 als stichting opgericht en in 1990 als rechtspersoon geregistreerd in de vorm van een vereniging. De BUN is de vriendschapsvereniging van achtenveertig boeddhistische groeperingen in Nederland. Deze aangesloten groeperingen zijn grotendeels zogenoemde leken-sangha's, maar ook de meeste boeddhistische tempels zijn lid van de BUN. De BUN is een professionele vereniging en vertegenwoordigt de leden (organisaties) en de achterban. De BUN is een kleine organisatie bestuurd door vrijwilligers, heeft statuten en een reglement en opereert op basis van inclusiviteit. De BUN is tevens aangesloten bij de Europese Boeddhistische Unie (EBU).⁷

4 DRP DGV, 7 april 2022

5 Ministerieel besluit betreffende 'Functionele kaders Geestelijke Verzorging bij Defensie', 2011

6 Werkafspraken Diensten Geestelijke Verzorging, Ministerie van Defensie, 2016

7 www.boeddhisme.nl

3.3 Boeddhistische Zendende Instantie (BZI)

De BUN heeft in de overeenkomst inzake tijdelijke erkenning van de BUN⁸ de BZI aangewezen om namens de BUN uitvoering te geven aan een deel van deze overeenkomst. De BUN heeft de BZI aangewezen als uitvoerende instantie van alle taken aangaande de zending van geestelijk verzorgers (waaronder inbegrepen de selectie, voordracht en het afgeven en intrekken van zendingsbrieven) die uit deze overeenkomst voortvloeien. De BZI is een stichting die circa 15 jaar geleden is opgericht voor de Boeddhistische Unie Nederland (BUN). Het bestuur van de BZI bestaat uit een voorzitter, een secretaris en 4 portefeuillehouders; Vrije Universiteit Amsterdam (VU), Defensie, Justitie en het onderwijs. De portefeuillehouder Defensie van de BZI onderhoudt de contacten met de BGV en de DGV van Defensie.

3.4 Boeddhistische Geestelijke Verzorging (BGV)

Het tekenen van de tijdelijke erkenning van de BUN betekende tevens de start van de BGV bij de krijgsmacht. De BGV is één van de zeven denominaties van de DGV. Als kleine denominatie binnen de DGV is de BGV beschikbaar voor alle medewerkers van de krijgsmacht: militairen, veteranen, burgers en hun thuisfront. De BGV-ers worden niet langdurig gekoppeld aan een specifieke eenheid en gaan niet mee op oefening of missie. De BGV heeft de permanente status van 2 VTE boeddhistische geestelijke verzorgers: 1 kolonel en 1 majoor. Daarnaast heeft de BGV 1 secretaresse schaal 6 vanuit Defensie voor de direct aan de ambt gerelateerde ondersteuning. Het doel van de BGV is: 'De BGV-er draagt bij aan de ontwikkeling van inzicht en innerlijke vrede, individueel en in samenhang met elkaar. Daarmee bijdragend aan de persoonlijke ontwikkeling van het individu en aan een organisatie en samenleving waarin compassie en vrijheid op de voorgrond staan.'⁹ De BGV heeft een HvD (H-BGV) die namens de BZI / BUN de ambtelijk beleidsverantwoordelijke is binnen Defensie. Het H-BGV is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van het (gezamenlijk) denominatieve aanbod van geestelijke verzorging. Daarnaast is het H-BGV eindverantwoordelijk voor de werving, de ontwikkeling, de zorg voor en de uitstroom van geestelijk verzorgers die behoren tot de denominatie.¹⁰

8 Overeenkomst inzake tijdelijke erkenning Vereniging Boeddhistische Unie Nederland als zendende instantie, tussen STAAT DER NEDERLANDEN, Ministerie van Defensie, Vereniging Boeddhistische Unie Nederland, 1 mei 2020.

9 Missie en Visie 2021-2023, Motto BGV: 'Vrede komt van binnenuit'

10 Werkafspraken Diensten Geestelijke Verzorging, Ministerie van Defensie, 2016

4 Bevindingen

In dit hoofdstuk presenteren wij de bevindingen voor de vijf voorwaarden uit de overeenkomst die is opgesteld voor de tijdelijke erkenning van de BUN, waarmee wij de onderzoeksvraag van dit onderzoek beantwoorden. Per voorwaarde geven we de bevindingen weer, gevolgd door een korte samenvatting. Onze bevindingen zijn gebaseerd op informatie uit de documentstudie en interviews met betrokkenen.

4.1 De representativiteit van de BUN voor de boeddhistische religieuze gemeenschap

De toenmalige staatssecretaris van het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de BUN op 10 december 2012 officieel erkend als zendende instantie voor het ministerie van Veiligheid en Justitie door ondertekening van de overeenkomst.¹¹ De erkenning van de BUN als zendende instantie geschiedt voor onbepaalde tijd onder de voorwaarden van representativiteit van de BUN voor de boeddhistische godsdienstige gemeenschap, alsook het garant staan voor het aanbod van de boeddhistische geestelijke verzorging aan alle boeddhistische justitiabelen.¹² Defensie heeft in de tijdelijke overeenkomst erkenning BUN¹³, de erkenning van de BUN door Justitie als overlegpartner met de overheid inzake religieuze en maatschappelijke onderwerpen die boeddhisten in Nederland betreffen, overgenomen.

Voor de voorwaarde, de representativiteit van de BUN voor de boeddhistische religieuze gemeenschap, zijn wij op verzoek van de opdrachtgever, bij het ministerie van JenV, Dienst Geestelijke verzorging DJI, nagegaan of deze nog valide is. Het ministerie van Justitie en Veiligheid maakt nog steeds gebruik van de BUN voor de geestelijke verzorging bij de DJI. De Wnd. directeur Dienst Geestelijke Verzorging DJI van het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft op 7 november 2022 aangegeven dat de BUN aan alle voorwaarden voldoet uit de overeenkomst van 10 december 2012, waaronder de representativiteit voor de boeddhistische religieuze gemeenschap, en dat de officiële erkenning van de BUN als zendende instantie valide is.

Samenvatting

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft vastgesteld dat de BUN representatief is voor de boeddhistische religieuze gemeenschap.

4.2 Het garant staan voor het aanbod van boeddhistische geestelijke verzorging binnen Defensie

De BGV heeft een eigen positie binnen het werkveld van de DGV. Als kleine denominatie is zij beschikbaar voor alle medewerkers van de krijgsmacht; militairen, veteranen, burgers en hun thuisfront. De BGV-ers worden niet langdurig gekoppeld aan een specifieke eenheid en gaan niet mee op oefening of missie. Als pilot vervangt een BGV-er momenteel collega GV'ers die op uitzending zijn. De inzet van de BGV-er wordt gezamenlijk door Het H-BGV en het Hoofd Dienstonderdeel Geestelijke verzorging (HDO GV) Commando Landstrijdkrachten (CLAS) bepaald.

¹¹ Overeenkomst inzake erkenning Vereniging Boeddhistische Unie Nederland als zendende instantie, 10 december 2012

¹² Overeenkomst inzake erkenning Vereniging Boeddhistische Unie Nederland als zendende instantie, 10 december 2012

¹³ Overeenkomst inzake tijdelijke erkenning Vereniging Boeddhistische Unie Nederland als zendende instantie, tussen STAAT DER NEDERLANDEN, Ministerie van Defensie, Vereniging Boeddhistische Unie Nederland, 1 mei 2020.

De BGV is gestart in tijd van COVID. Aangegeven is dat dit geen makkelijke periode was. Ondanks dit hebben de twee BGV-ers zich ingespannen om de BGV vorm te geven. Zo zijn ze gestart in Beukbergen, een locatie die gebruikt mocht worden in de COVID tijd, met het geven van conferenties 'inleiding Boeddhisme'. Het H-BGV is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van het (gezamenlijk) denominatieve aanbod van geestelijke verzorging¹⁴. De DGV en de BZI geven aan tevreden te zijn over hoe de BGV haar rol oppakt. Het H-BGV zit in het bestuurscollege en heeft hier volgens hen een actieve rol in. Ze geven aan dat het H-BGV prominent aanwezig is in het besturen de DGV en altijd de verantwoordelijkheden nakomt. Ook wordt aangegeven dat de andere BGV-er zijn taken na komt en inzet levert op het aanbod geestelijke verzorging van de BGV.

Het H-BGV stelt een overzicht aanbod geestelijke verzorging BGV op en overlegt dit met een bestuurslid en tevens portefeuillehouder Defensie van de BZI. De BZI is namens de BUN ook aangewezen voor de dagelijkse aansturing van de BGV en onderhoudt het contact met de BGV en DGV. De BZI doet dit met behulp van een gedelegeerde bevoegdheid van de BUN.

Het H-BGV heeft geen afstemming met de BUN over het aanbod diensten. Het H-BGV heeft af en toe contact met de BUN over bijvoorbeeld het schrijven van teksten voor de nieuwsbrief van de BUN, zodat de leden van de BUN weten wat de BGV bij Defensie doet. Het bestuurslid van de BZI met de portefeuille VU heeft het meeste contact met de voorzitter van de BUN en informeert hem over de ontwikkelingen in de verschillende portefeuilles, waaronder Defensie.

Het aanbod van de geestelijke verzorging BGV betreft een diversiteit aan religieuze en maatschappelijke activiteiten zoals; conferentie 'Inleiding boeddhisme', stiltedagen, retraites, mindfulness en ethiek, conferentie 'Mindfulness en trauma' (zie bijlage 1 voor het totale overzicht activiteiten dienst BGV). Daarnaast worden er ook verschillende conferenties georganiseerd met gastsprekers zoals monniken en zenboeddhisten. Onlangs heeft het H-BGV ook geholpen met het organiseren van een DGV dag waardoor zij met de BGV in beeld kwam bij collega's. Aangegeven is dat het aanbod van de boeddhisten erg in smaak valt bij Defensie en dat er veel gebruik van gemaakt wordt. Daarbij geven geïnterviewden aan dat de permanente status van 2 VTE voor de BGV, gezien de toenemende vraag niet meer toereikend is voor de uitvoering van alle religieuze en maatschappelijke activiteiten.

Samenvatting

Door de BGV wordt een diversiteit aan religieuze en maatschappelijke activiteiten aangeboden, in afstemming met de BZI. Geïnterviewden geven aan dat binnen Defensie veel interesse is in het aanbod van de BGV en er veel gebruik van wordt gemaakt. Daarbij wordt aangegeven dat gezien de toenemende vraag naar boeddhistische activiteiten, de permanente status van 2 VTE voor de BGV, niet meer toereikend is. De DGV en de BZI zijn tevreden over hoe de BGV haar rol oppakt. Zo participeert het H-BGV actief in het bestuurscollege van de DGV en komt ze de verantwoordelijkheden na. De andere BGV-er komt zijn taken na en levert inzet op het aanbod geestelijke verzorging van de BGV. De BGV-ers dragen tevens bij aan DGV-activiteiten.

4.3 Het passend zijn van het aanbod bij de afspraken zoals deze bestaan tussen de minister van Defensie en de zendende instanties

Bij het onderzoek naar de uitvoering die wordt gegeven aan de werkafspraken, zoals opgenomen in het document 'Werkafspraken Diensten Geestelijke Verzorging'¹⁵ hebben wij, omdat de BGV relatief nieuw is bij de DGV, met name gekeken naar de opzet hiervan.

¹⁴ Werkafspraken Diensten Geestelijke Verzorging, Ministerie van Defensie, 2016

¹⁵ Werkafspraken Diensten Geestelijke Verzorging, Ministerie van Defensie, 2016

4.3.1 *Begroting, missie en visie*

Omdat de BGV nieuw is binnen de DGV heeft ze de begroting samen met bedrijfsvoering van de DGV opgesteld. De BGV heeft een eigen begroting waarin de activiteiten zijn opgenomen, de aanvang van de activiteit, de prijs, het aantal keer dat de activiteit plaats vindt en het totale budget van de activiteit. De begroting van BGV wordt voorgelegd aan de DGV en vervolgens met de begrotingen van de andere denominaties gezamenlijk besproken in het bestuurscollege van de DGV. In het bestuurscollege wordt de verdeling van de begroting vastgesteld en besloten wat het budget van BGV wordt. De Directeur-DGV (D-DGV) bewaakt de begroting en voert een haalbaarheidstoets uit op de begroting van de BGV. De incidentele uitgaven worden apart besproken door het H-BGV en de D-DGV. Er wordt geen jaarverslag opgesteld door de BGV. Afgelopen jaren is maar een deel van het budget gebruikt (mede door COVID).

De missie en visie van de BGV is vastgelegd in het missie visie document 2020-2023 van de BGV. De BZI heeft een actieve bijdrage geleverd (onder andere tekstvoorstellen) aan de totstandkoming van de missie en visie van de Dienst BGV bij de krijgsmacht. Het document is later voorgelegd aan de BUN. De missie luidt: 'Het aanbieden van kwalitatief hoogstaande geestelijke verzorging vanuit een boeddhistische oriëntatie om mensen hun potentieel te helpen ontwikkelen. De BGV biedt goede, gekwalificeerde geestelijke verzorging aan binnen Defensie. De BGV voldoet daarmee aan de eisen en verwachtingen van Defensie en haar personeel én aan die van de zendende instantie, de Boeddhistische Unie Nederland (BUN). De uitvoering van de zending wordt namens de BUN gedaan door de Boeddhistische Zendende Instantie (BZI).'¹⁶ Het H-BGV zet zich naast de BGV ook in voor de DGV en draagt bij aan uitvoering van de missie en visie van de DGV.

4.3.2 *DGV aanbod*

Het H-BGV is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van het (gezamenlijk) denominatieve aanbod van geestelijke verzorging. De inhoud van het BGV aanbod wordt door de BGV en de BZI zelf vormgegeven.

4.3.3 *Aanname, plaatsing en ontslag*

Het H-BGV is eindverantwoordelijk voor werving, ontwikkeling, de zorg voor en uitstroom van geestelijk verzorgers die behoren tot hun denominatie.¹⁷ Het H-BGV stelt in samenwerking met het bestuurslid BZI vacatureteksten op. De BZI is als uitvoerende instantie verantwoordelijk voor alle taken aangaande de zending van geestelijk verzorgers¹⁸. De BZI trekt bij de sollicitaties samen op met het H-BGV. Het H-BGV doet de eerste schifting waarna de BZI aansluit bij de sollicitatiegesprekken. De BZI toetst het boeddhistisch gehalte van de sollicitanten. In overleg met de BGV en de BUN stelt de BZI een zendingsbrief op voor de geschikte kandidaat. De BZI draagt de kandidaat vervolgens voor aan Defensie. De zendingsbrief vanuit de BZI, waarin o.a. de voorwaarden voor de zending zijn opgenomen, is voor het ambtelijk deel bindend en wordt tweezijdig ondertekend, door de BZI en de kandidaat. Na de zendingsbrief volgt het ambtenaarlijke gedeelte. De D-DGV is verantwoordelijk voor de screening, de medische- en psychologische test en regelt de rechtspositie van de GV-er. De Zendende Instantie heeft te allen tijde de exclusieve mogelijkheid om de zending in te trekken.

De D-DGV is het bevoegd gezag voor de plaatsing van BGV-ers en stemt dit af met het H-BGV. De plaatsing wordt niet besproken in het bestuurscollege en de BZI is niet betrokken bij de plaatsingen. Het H-BGV is geplaatst op de Frederikkazerne en de BGV-er in Schaarsbergen.

¹⁶ Missie en Visie 2021-2023, Motto BGV: 'Vrede komt van binnenuit'

¹⁷ Werkafspraken Diensten Geestelijke Verzorging, Ministerie van Defensie, 2016

¹⁸ Overeenkomst inzake tijdelijke erkenning Vereniging Boeddhistische Unie Nederland als zendende instantie, tussen STAAT DER NEDERLANDEN, Ministerie van Defensie, Vereniging Boeddhistische Unie Nederland, 30 april 2020.

4.3.4 *Persoonlijke ontwikkeling van het GV-personeel*

Het H-BGV is eindverantwoordelijk voor werving, ontwikkeling, de zorg voor en uitstroom van geestelijk verzorgers die behoren tot haar/zijn denominatie. Het H-BGV voert één keer per jaar een functioneringsgesprek met de BGV-er via het formulier in het personeelssysteem Peoplesoft. Het bestuurslid BZI voert jaarlijks het functioneringsgesprek met het H-BGV. Dit gebeurt middels een format van de BZI.

Voordat de GV-ers bij de BGV binnenkomen, hebben ze o.a. een ambtsopleiding gevolgd aan de VU. Daarna wordt er gekeken wat ze zelf nodig hebben voor Defensie. De GV-ers doen mee aan de basis module van de DGV. Één van de twee BGV-ers heeft ook de Specialisten (SPEC) opleiding gedaan op de KMA. De BGV heeft geen eigen opleidingsplan. De werknemers hebben een eigen opleidingsbudget waarbij er wordt gekeken wat er nodig is voor de organisatie, bijvoorbeeld opleidingen voor mindfulness en trauma. De opleidingen voor de BGV-er bespreekt het H-BGV met de BGV-er. Er wordt periodiek gesproken over, 'wat zijn we aan het doen, hoe gaat het en welke ontwikkelingen zijn er op de VU en in het werkveld.' Aangegeven wordt dat er bewust tijd vrij gemaakt om hierbij stil te staan. Het H-BGV bespreekt dit ook met het bestuurslid van de BZI.

4.3.5 *Dagelijkse inzet van geestelijk verzorgers*

Het H-BGV is verantwoordelijk voor de dienstverlening van de eigen GV-dienst. Er zijn afspraken gemaakt met de D-DGV hoe de BGV-ers zijn toebedeeld aan een Defensie onderdeel. Het H-BGV bespreekt de inzet van de BGV-er met de BGV-er zelf en bepaalt uiteindelijk wat de dagelijkse inzet zal zijn.

4.3.6 *Onderhouden van externe contacten*

Één BGV-er vervangt nu als pilot collega GV'ers die op uitzending zijn. De inzet van de BGV-er wordt door het H-BGV bepaald met de HDO GV CLAS. Omdat de BGV niet gekoppeld is aan een eenheid of kazerne is er geen formele afstemming tussen het H-BGV en andere HDO GV's over de inzet van BGV. De contacten met de Defensieonderdelen verlopen via de D-DGV en het H-BGV. Het H-BGV heeft vaak contact met de BZI over o.a. het aanbod en ontwikkelingen in het vakgebied. Daarnaast heeft het H-BGV regelmatig contact met de ambtsopleiding van de VU.

4.3.7 *Bedrijfsvoering*

Het H-BGV stemt de begroting en financiële zaken af met de bedrijfsvoering van de DGV. De verdeling van de begroting van de denominaties wordt besproken in het Bestuurscollege.

4.3.8 *Bevoegdheden en mandaten*

De DGV is een BOE en ondergebracht bij de organisatie van de Bestuursstaf. Daarbinnen hangt de DGV rechtstreeks onder de SG van het ministerie van Defensie.¹⁹ De D-DGV ontvangt de mandaten van de minister van Defensie.²⁰ Het H-BGV heeft het onder mandaat voor onder andere beloningen en gratificaties, getuigschrift, opleidingen, beoordelingen en voorvalregistratie. Het H-BGV kan voordrachten doen bij de D-DGV. Zo stemt het H-BGV bijvoorbeeld samen met de Hoofden van diensten van de kleine denominaties de gratificaties af voor de GV-ers. Dit wordt vanuit de bedrijfsvoering van de DGV gefaciliteerd.

¹⁹ DRP DGV, 7 april 2022

²⁰ Werkafspraken Diensten Geestelijke Verzorging, Ministerie van Defensie, 2016

Samenvatting

De BGV geeft samen met de BZI uitvoering aan de afspraken zoals deze bestaan tussen de minister van Defensie en de zendende instanties, passend bij het aanbod boeddhistische geestelijke verzorging dat zij leveren. De BGV stemt dit aanbod af met de DGV. Onderstaand geven wij een korte samenvatting per afspraak. Afspraak 8 en 9 zijn samengevoegd in afspraak 8 tot 'Bevoegdheden en mandaten':

1. De BGV heeft een eigen begroting en een missie en visie document in afstemming met de BZI en de BUN opgesteld. De D-DGV voert een haalbaarheidstoets uit op de begroting van de BGV.
2. De inhoud van het aanbod geestelijke verzorging wordt door de BGV in afstemming met de BZI vormgegeven. In beginsel hebben de DGV een gezamenlijk aanbod vanuit de verscheidenheid van de 7 denominaties waarbij de BGV een actieve rol heeft.
3. Bij aannname, plaatsing en ontslag treden de DGV, BGV en de BZI gezamenlijk op. De BZI is al zendende instantie verantwoordelijk voor de selectie, voordracht en het afgeven en intrekken van zendingsbrieven.
4. Voor de persoonlijke ontwikkeling van de BGV-ers voert het H-BGV één keer per jaar een functioneringsgesprek met de BGV-er en het bestuurslid BZI voert jaarlijks het functioneringsgesprek met het H-BGV. De BGV heeft geen eigen opleidingsplan. Elke werknemer heeft een eigen opleidingsbudget waarbij er gekeken wordt wat er nodig is voor de organisatie. Dit wordt afgestemd met het H-BGV en de BZI.
5. De dagelijkse inzet van de BGV-ers is de verantwoordelijkheid van het H-BGV. Er zijn afspraken gemaakt met de D-DGV hoe de BGV-ers zijn toebedeeld aan een Defensie onderdeel.
6. De BGV onderhoudt externe contacten. Zo heeft de BGV vaak contact met de BZI over o.a. het aanbod geestelijke verzorging en met de ambtsopleiding van de VU over o.a. opleidingen in het vakgebied. De contacten met de Defensieonderdelen verlopen via de D-DGV en het H-BGV.
7. Het H-BGV stelt samen met de bedrijfsvoering van de DGV een eigen begroting op.
8. De DGV is een BOE en hangt rechtstreeks onder de SG van het ministerie van Defensie. De D-DGV ontvangt de mandaten van de minister van Defensie. Het H-BGV heeft het onder mandaat voor onder andere beloningen en gratificaties, getuigschrift, opleidingen, beoordelingen en voorvalregistratie. Het H-BGV kan voordrachten doen bij de D-DGV.

4.4 De BUN komt in overleg met de BGV tot geformaliseerde afspraken over de taakverdeling tussen de BUN en de BGV en over de wijze van kwalitatieve beoordeling van de boeddhistisch geestelijk verzorgers door de BUN (zodat aan de passende afspraken uit artikel 2 tweede lid wordt voldaan)

4.4.1 Werkwijze en communicatie

De BGV en de BZI geven aan dat de taakverdeling tussen beide partijen duidelijk is en goed werkt. Het H-BGV is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van het (gezamenlijk) denominatieve aanbod van geestelijke verzorging en eindverantwoordelijk voor werving, ontwikkeling, de zorg voor en uitstroom van geestelijk verzorgers die behoren tot de denominatie. De BZI is verantwoordelijk voor alle taken aangaande de zending van geestelijk verzorgers (waaronder begrepen de selectie, voordracht en het afgeven en intrekken van zendingsbrieven). Het H-BGV en de BZI geven aan regelmatig contact te hebben met elkaar, waarbij het H-BGV onder andere voorstellen doet over het aanbod van diensten. Het H-BGV en de BZI stemmen onderling activiteiten met elkaar af en treden op als sparringpartners van elkaar. Aangegeven is dat de afstemming tussen de BGV en de BZI informeel en op een prettige wijze verloopt.

4.4.2 *Kwaliteitsborging*

De kwaliteitseisen voor de BGV-ers zijn vastgelegd in het missie visie 2021-2023 document van de BGV en zijn afgestemd met de BZI en de BUN. De kwaliteitseisen zijn onderdeel van de sollicitatieprocedure. De BGV-ers bij Defensie zijn academisch opgeleid en hebben een ambtsopleiding afgerond. Daarnaast hebben ze kennis van zingevingsprocessen, levensbeschouwing en ethiek om vanuit dit kader een gesprekspartner te zijn voor iedere militair, boeddhist en niet -boeddhist.

Samenvatting

De BGV en de BZI geven aan dat er sprake is van een duidelijke taakverdeling tussen de BGV en de BZI. De BGV en de BZI hebben informele afstemmingsmomenten met elkaar en treden op als sparringpartners. De kwaliteitseisen voor de BGV-ers zijn afgestemd met de BZI en de BUN en vastgelegd in het missie visie 2021-2023 document²¹ van de BGV. De BGV stelt kwaliteitseisen aan de GV-ers, zo dienen zij onder andere een academische- en ambtsopleiding te hebben afgerond. De kwaliteitseisen zijn onderdeel van de sollicitatieprocedure.

4.5 **De staatssecretaris heeft (nog) niet om relevante stukken en informatie aangaande het functioneren van de BUN als zendende instantie gevraagd, maar treedt wel in overleg met de BZI en de BGV**

4.5.1 *Werkwijze en communicatie*

Het is nog niet voorgekomen dat de staatssecretaris om stukken of informatie heeft gevraagd bij de BGV of de BZI. Het H-BGV is op 8 december 2022 uitgenodigd bij de staatssecretaris van Defensie samen met de andere hoofden van dienst van de denominaties. Daarnaast is er een bijeenkomst georganiseerd in september 2022 met de gezamenlijke ZI, waar de BZI onderdeel van is, waarbij de HDP en de minister van Defensie aanwezig waren. Er werd gesproken over groei/ krimp, ambtenaarlijke zaken en DGV ophanging in de Defensie organisatie. De zendende instanties hebben jaarlijks een bijeenkomst met de staatssecretaris en/of minister van Defensie.

Samenvatting

De zendende instanties, waar de BZI bij aangesloten is, hebben jaarlijks een bijeenkomst met de staatssecretaris en/of minister van Defensie. Het H-BGV heeft binnenkort een afspraak met staatssecretaris van Defensie, samen met de andere hoofden van dienst van de denominaties. Het is nog niet voorgekomen dat de staatssecretaris om stukken en informatie aangaande het functioneren heeft gevraagd.

21 Missie en Visie 2021-2023, Motto BGV: 'Vrede komt van binnenuit'

5 Verantwoording onderzoek

5.1 Onderzoeksaanpak

Hieronder is aangegeven op welke wijze het onderzoek is uitgevoerd.

Vooronderzoek

In kader van het vooronderzoek hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden met de contactpersoon van de opdrachtgever, onder andere ten behoeve van het doel en afbakening van de audit. In het vervolg van het vooronderzoek heeft daarnaast een documentstudie plaats gevonden naar de beschikbare documentatie over de DGV, de BUN, de BGV en de BZI. Tevens is het referentiekader in deze fase verder uitgewerkt en is er een datamatrix opgesteld waarin de bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen.

Veldwerk

Het veldwerk bestond uit een documentstudie van documenten die beschikbaar zijn gesteld tijdens de verschillende gesprekken gedurende het onderzoek. Op basis van het referentiemodel zijn interviewvragen opgesteld om inzicht te krijgen op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de vijf voorwaarden uit de overeenkomst die is opgesteld voor de tijdelijke erkenning van de BUN in mei 2020.

Vervolgens zijn, op basis van de documentstudie en het referentiemodel, interviews gehouden met functionarissen van de DGV, de BUN, de BGV en de BZI. Voor voorwaarde één, de representativiteit van de BUN voor de boeddhistische religieuze gemeenschap, zijn wij bij het ministerie van JenV, Dienst Geestelijke verzorging DJI, nagegaan of deze nog valide is. Bij het onderzoek naar de uitvoering die gegeven wordt aan de werkafspraken, zoals opgenomen in het document 'Werkafspraken Diensten Geestelijke Verzorging'²² hebben wij, omdat de BGV relatief nieuw is bij de DGV, met name gekeken naar de opzet hiervan.

De resultaten van ieder interview zijn - ter vaststelling van een juiste weergave - voorgelegd aan de geïnterviewden. Waar van toepassing hebben wij kennisgenomen van documenten ter ondersteuning van de in de interviews verstrekte informatie. Het onderzoek baseert zich op informatie zoals aangetroffen in de documentatie en aangeleverd in interviews. De ADR heeft geen controle verricht op de juistheid, volledigheid en betrouwbaarheid van de aangeleverde documentatie.

Analyse- en rapportage

Na afronding van het veldwerk zijn de bevindingen uit zowel de documentenanalyse als de interviews binnen het team (nader) geanalyseerd met als doel inzichtelijk te maken op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de vijf voorwaarden uit de overeenkomst die is opgesteld voor de tijdelijke erkenning van de BUN in mei 2020. De definitieve bevindingen zijn in de datamatrix opgenomen.

Deze fase is tenslotte afgerond met het opstellen van deze rapportage.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode september 2022 tot en met november 2022.

5.2 Gehanteerde Standaard

Deze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met de Internationale Standaarden voor de Beroepsuitoefening van Internal Auditing.

²² Werkafspraken Diensten Geestelijke Verzorging, Ministerie van Defensie, 2016

Dit onderzoek verschaft geen zekerheid in de vorm van een oordeel of conclusie, omdat het een onderzoeksopdracht betreft en geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht. Als hier wel sprake van was geweest, dan zouden we wellicht andere zaken hebben geconstateerd en gerapporteerd.

De opdracht is uitgevoerd conform de algemene uitgangspunten voor de uitoefening van de interne auditfunctie bij de rijksdienst. Daarbij hoort ook een stelsel van kwaliteitsborging. Een onderdeel daarvan is dat er een onafhankelijke kwaliteitstoetsing heeft plaatsgevonden op deze onderzoeksopdracht.

5.3 Verspreiding rapport

De opdrachtgever, Hoofddirecteur Personeel (HDP), is eigenaar van dit rapport. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. Hoewel het rapport de context van het onderzoek zo goed mogelijk probeert te beschrijven, is het mogelijk dat iemand die de context niet (volledig) kent, de uitkomsten anders interpreteert dan bedoeld.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. Voor openbaarmaking door het opdrachtgevende ministerie van door de ADR aan dit ministerie uitgebrachte rapporten gelden de voorschriften uit de Wet open overheid. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht van door de ADR uitgebrachte rapporten naar de Tweede Kamer.

6 Ondertekening

Den Haag, 11 januari 2023